

Helsingfors/Mariehamn 18.12.2017

Nr 48/17

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
22.11.2017, nr 285, 287
och 289/2017.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 22.11.2017 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om besiktning och registrering av fordon (nedan landskapslagen),
2. Landskapslag om ändring av 9 § trafikbrottslagen för landskapet Åland,
3. Landskapslag om ändring av 59 § körkortslagen för Åland.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Landskapslagen innehåller ändrade och kompletterande bestämmelser om besiktning och registrering av fordon samt om fordonsregistret. Genom lagändringarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/45/EU, 2014/46/EU och 2014/47/EU i landskapet. De minsta totalbeloppen av böter vid allvarigare hastighetsöverskridningar i trafikbrottslagen för landskapet Åland justeras. Hänvisningsbestämmelsen i 59 § i körkortslagen för Åland uppdateras.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller landskapets myndigheter, vägtrafik, allmän ordning och säkerhet samt natur- och miljövård, vilka områden hör till landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 1, 6, 10 och 21 punkterna i självstyrelselagen. Förläggande av körförbud bör anses innefattas i området för vägtrafik.

I landskapslagens 9 § 3 mom. berättigas landskapsregeringen att genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om komponenter som ska kontrolleras och kontrollmetoder vid kontrollbesiktningen, medan landskapsregeringen enligt landskapslagens 13 § 4 mom. i landskapsförordning kan ge närmare föreskrifter om kategorisering av brister. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda förordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning. Innehållet i delegeringarna i landskapslagen preciseras och begränsas av den reglering som finns i landskapslagen samt av på området gällande EU-rättsakter. Ålandsdelegationen anser däri- genom att delegeringsstadgandena uppfyller de krav som anges i grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom.

Landskapslagens 31 a § reglerar personliga registreringsskyltar med en särskild teckenkombination. Angående prissättningen av dessa registreringsskyltar anges i paragrafen endast att priserna bestäms av landskapsregeringen. Enligt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen utgör grunderna för avgifter till landskapet landskapsbehörighet. Grundlagens 81 § 2 mom. förutsätter att grunderna för avgifter anges i lag. Dessutom förutsätter självstyrelselagens 21 § 1 mom. att bestämmelser som berör grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag anges i landskapslag. Ålandsdelegationen gör dock bedömningen att ifrågavarande registreringsskyltar inte utgör egentliga myndighetsprestationer, utan en tilläggstjänst som myndigheten erbjuder, och som den har rätt att själv prissätta.

Ifrågavarande bestämmelse föranleder därför inte anmärkning från behörighetssynpunkt.

Genom ändringen av 9 § i trafikbrottslagen för landskapet Åland justeras de minsta bötesbeloppen vid allvarigare hastighetsöverträdelser. Med anledning härav konstateras att enligt 27 § 22 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om straffrätt med undantag av vad som stadgas i 18 § 25 punkten. Jämlikt sist nämnda lagrum utgör beläggande med straff och storleken av straff landskapets behörighet inom rättsområden som enligt självstyrelselagen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Ändringen av bötesbeloppen utgör härvid landskapsbehörighet.

Beträffande bedömningen av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk har en överenskommelse ingåtts 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet. Delegationen konstaterar att justitieministeriet beträffande den här aktuella landskapslagen meddelat att ministeriet inte avser att inkomma med en i överenskommelsen avsedd bedömning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagarna inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Pellonpää.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare